

Pasen 1976
23e jaargang afl. 1

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot.”

Noordbrabantse Federatie 40 jaar!

Op bovenstaande foto het voltallig Federatiebestuur, dat op 20 dec. 1975 te Gemert het feit herdacht dat 40 jaar geleden de Noord-Brabantse Federatie werd opgericht.

AGENDA VOOR 1976

- 16 mei Districtsgilddag te Geldrop
16 mei Deurne, Vrij gildefeest bij St. Joris
23 mei Hoogeloon, Kringdag georganiseerd door St. Joris
7 juni Tweede Pinksterdag Duizel, Kringdag St. Jan.
15 aug. Berkel, Kringdag Maasland bij St. Hubertus
22 aug. Oirschot, Vrij gildefeest, georganiseerd door de vier Oirschotse gilden St. Sebastiaan, St. Joris, St. Barbara en O.L. Vrouwe-Broederschap
28 aug. Hilvarenbeek, viering 40-jarig bestaan Noord-Brabantse Federatie
5 sept. Asten, Kringdag Peelland bij St. Joris
12 sept. Alphen N.B., Liefdadigheidsfestijn, georganiseerd door St. Willibrordus

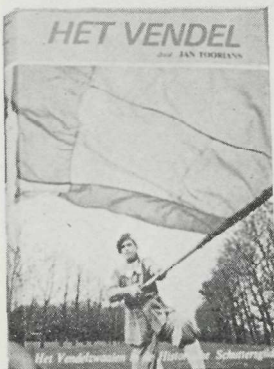
VAN DE REDACTIE

Alle copie voor het volgend nummer dient voor 1 juni bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

VERLOREN VOORWERPEN

In het Gildecentrum te Eindhoven staan nog altijd een vaandelstok en een (gebroken) kapi-teinspiek te wachten tot de betreffende eigenaars die komen ophalen. Of zijn de eigenaars nog niet terug uit Rome?

Nog uit voorraad leverbaar;

Boek over het
Vandelzwaaien
in de Historische
Gilden f 30,—.

verkrijgbaar bij
ondergetekende :
JAN TOORIANS

VRAGENRUBRIEK

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

VENDELSTOK-KNOPPEN

- A: voor grote vendels f 55,—
met $\varnothing$ 8½ cm bol, 3.200 kg,
buis $\varnothing$ 30 mm
B: voor jeugd-vendels f 53,—
met $\varnothing$ 6½ cm bol, 2.000 kg.
buis $\varnothing$ 25 mm
(prijs is zonder B.T.W.)

Bestellingen s.v.p. via :
J. Toorians, Willibrordusstraat 4,
Loon op Zand, tel. 04166 - 1516.
Spoedige levering.

De te gebruiken stokken voor

- A: 270 cm lang $\varnothing$ 29 mm
(met de bol gemeten)
B: 210 cm lang $\varnothing$ 24 mm
(met de bol gemeten)

van RAMIN-hout, in houthandel te be-
komen, zijn gangbare dikte-maten.

Restauratie van oude vaandels

Het Ridderlijk Gilde van St. Sebastiaan te Eindhoven en ook het Sint-Catharinagilde uit Eindhoven-Woensel hebben onlangs oude gilde-vaandels deskundig laten restaureren; het be-
houd van oud gildebezit, oude archiefstukken en oude vaandels, is zeker een van de voor-
name plichten van ieder gilde.

Kring Kempenland gaf enige adressen op, waartoe men zich kan wenden, indien men soortgelijke plannen gaat maken :

Centraal Laboratorium voor Onderzoek van Voorwerpen van Kunst en Wetenschap, Amsterdam, Oranje-Nassaulaan 16 en Hobbema-straat 25.

Werkplaats voor Antiek Textiel, Haarlem.

„DE GILDETRON”, driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom”, in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuijk.

Hoofdredacteur : Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 133993

Redacteurs : voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521
voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek tel. 04255-2431
voor Peelland: Alph. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863
voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-1516
voor Kempenland: Ir. H. H. Voetman, Baljuwstraat 2, Geldrop, tel. 040-863725
voor Het Land van Cuijk:

Administratie : H. A. J. v. Erve, Rootven 60, Moergestel, tel. 04243 - 1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Giro-rekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 7,50 per jaar, franco huis

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

Sint Joris in Numismatiek en Penningkunde

Zo luidde de titel van de voordracht die de penningkundige J. Pittoors op vrijdag 30 januari i.l. hield in de gildkamer Tor Doelen van het aloude schuttersgilde Den Crans te Antwerpen. Deze voordracht was er één van de reeks cultuurhistorische voordrachten welke door genoemd gilde wordt georganiseerd voor gildebroeders en belangstellenden. Het gure weer was er op die avond mede oorzaak van, dat de belangstelling beneden de verwachtingen bleef. Toch waren er ook enkele gildebroeders uit Nederland daarheen getogen. De aanwezigen hebben kunnen genieten van de iconologische en iconografische bijzonderheden van deze geziene gilde-heilige. Dia's en een reeks munten, penningen, medailles en plaquettes gaven naast een groot aantal religieuze prentjes een visuele toelichting op al het gehoorde. Voor wie wilde, was er materiaal genoeg om zich over deze heilige verder te informeren. En nu een vraag: Wat weten onze gildebroeders van de gildeheiligen in het algemeen en van hun eigen patroonheilige in het bijzonder? Hoort in feite het aandacht schenken aan deze dingen ook niet tot het verdiepingsproces dat momenteel in het gildewezen in onze provincie gaande is?

K.V.

Heiligdomsvaart in Maastricht

Iedere zeven jaar wordt in Maastricht een Heiligdomsvaart gehouden.

Ook 1976 is weer zo'n jaar. Op twee zondagen in september zal deze religieuze stoet door die stad trekken. Doel zal dit jaar zijn: een historisch-religieuze stoet met folkloristische omlijsting. Nu is men op zoek naar bijzondere groepen, die aan deze ommeegang hun medewerking zouden willen verlenen. Hierbij wordt ook gedacht aan gilden die regelmatig optrekken met een levende uitbeelding van hun patroonheilige(n). De gilden, die hiervoor interesse hebben en die er meer van willen weten, kunnen zich wenden tot het Secretariaat van de Heiligdomsvaart 1976, Brusselse weg 150 te Maastricht of tot de heer W. Weijnen, Schipperhof 26 te Maastricht (tel. 043 - 18841).

K.V.

Een Nestor van de Gilden

Op 14 februari 1976 vierde oud-minister van Defensie **Mr. Dr. L. N. Deckers** zijn 93ste verjaardag. Mr. Deckers heeft deze post bekleed van 1929 tot 1935.

Minister Deckers is nog altijd zeer geïnteresseerd in de politiek, hoewel hij zijn huidige collega niet persoonlijk kent. Maar hij leest veel en zegt: „ik ben nog zo druk met van alles bezig, dat ik me nooit verveel.”

Mr. Deckers is bij de oprichting van de Federatie betrokken geweest en heeft zich op diverse terreinen verdienstelijk weten te maken. Later is hij Ere-lid van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden geworden.

En zoals hij zei, dat hij nog met vele dingen bezig is, zo zal hem het werk van onze Federatie en gilden ook wel eens bezig houden en hem doen terugdenken aan de jaren rond 1935 toen de gilden weer opkwamen en samenbundelden in Kringen en Federatie.

Vandaar deze herinnering en onze welgemeende gelukwensen met het bereiken van deze hoge leeftijd. Moge het hem vergund zijn nog menig jaar van de gilden te mogen genieten. Wij als gildebroeders feliciteren hem van harte.

J.T.

Oude Kempische Volksdansen

De Stichting „Vlaams Dansarchief” houdt zich al vanaf 1964 bezig met het opsporen en onderzoeken van oude dansvormen, dansbeschrijvingen en dansmelodieën; daaronder vallen ook diverse Kempische gildedansen uit het voormalige Hertogdom Brabant. Van deze dansen heeft de Stichting reeds een zevental bundels gepubliceerd (de prijs is 125 tot 135 Belgische francs per bundel); in iedere bundel is een beschrijving, een verklarende tekening en de muziek opgenomen.

Ieder, die belangstelling heeft voor de herleving van deze oude volksdansen of deze in zijn gilde wil invoeren, kan alle gewenste inlichtingen over de verschenen bundels en over de inleidingscursussen, die de Stichting geeft, aanvragen bij:

Vlaams Dansarchief, Zamenhoflaan 4 - 8, 2120 Schoten (België); tel. 031 - 587467.

Oude Spelen - Oude Sporten

„De kloot rolt gelukkig nog.”

Steeds hebben de volksspelen onze voorvaderen beziggehouden. Vele van deze spelen bestaan nog en zijn aangepast aan het heden, andere zijn bijna vergeten. Men zegt wel eens „De Kloot rolt nog” — een oudnederlandse uitdrukking — hetgeen wil zeggen dat de zaak nog niet is afgedaan. Gelukkig is dat zo. Iets van de volksspelen is zeker blijven hangen in ons gildewezen, waarin vendelen, trommen en schieten nog hoogtij viert. Dit alles met een oprechte schoonheid en schilderachtige achtergrond uit het verleden.

Daarom willen we nog even wijzen naar het

artikel over „De Handboog van St. Sebastiaan in de Gilden” (de Gildetrom nr. 40, 1967, p. 685 e.v.) waar over St. Sebastiaan en het schieten met de handboog op doel en wip wordt geschreven. Het handboogschieten is ontzettend oud; de boog werd als aanvalswapen en verdedigingswerktuig aangewend, in de legers, bij de jacht en ook bij volksvermaken en sport. Door deze zaken is het tot ons gekomen en in de gilden beoefend tot op heden toe. St. Sebastiaan was de patroon van de handboogschutters en met zijn wapen in de hand verdedigden zij de Kerk en het geloof; het waren de eerste kerkelijke gilden en broederschappen.

Zo ging het ook met de voetboog, welke na de handboog in gebruik kwam, maar toen was het St. Joris die de schutters beschermde. Over de voet- en kruisboog schreven we een reeks in De Gildetrom Nr. 3 en 4 van 1974 en Nr. 2 en 3 van 1975 getiteld „De Oude Kruisboog.” Tegelijk vertelt de graveur Jerome de Cock, — een leerling van Pieter Breugel — die ook de prent uitgaf van Sint-Joriskermis in 1601, over het spel met de Draak, waarbij op de achtergrond met hand- en kruisbogen op de molenwiek naar de vogel wordt geschoten. Zie „Het Vendel” p. 261, van J. Toorians, en de Gildetrom nr. 4 van 1974 en nr. 1 van 1975 van drs. W. Knippenberg.

We haalden de handboog aan, omdat het boekje „Shell Journaal van de oude sporten,” geschreven door Dr. J. M. Fuchs en W. J. Simons en uitgegeven door Shell Nederland B.V., een zeer mooie afbeelding bevat van een gravure van P. v. d. Borch uit plm. 1600. Zij is getiteld: „Het menschelijk bedrijf door apen voorgesteld.”

De instelling van de graveur is dezelfde als die van de werken van Pieter Brueghel en Jeroen Bosch. Mensen als dierenfiguren beoefenen daar diverse volksspelen zoals kegelen, kolven, hoepelen, mastklimmen, bokspringen, balspelen, stokpaardjerijden, steltlopen, klootschieten, beugelen, knikkeren, maliën, gansknuppelen, maar ook het schieten met de handboog op een doel. Aan de horizon staan twee doelen opgesteld waartussen de schutters staan te schieten en heen en weer lopen. In het midden vliegen de pijlen naar de vogel op de top van de boom, afgeschoten met de handbogen.

Het lijkt ons nuttig even hierop te wijzen, gezien de oude gebruiken bij de volksspelen en

volksfeesten. De Handboog komt hierbij zeer mooi tot uiting en zegt zeker iets voor de beoefening van deze sport in de oude gilden. Deze meesters hebben alles zo menselijk weten voor te stellen; 't is allemaal zo echt. De gewone mens en zijn spel wordt hier eenvoudig in beeld gebracht en dit zal vele gildebroeders aanspreken, want zij hebben kracht in het verleden geput door tradities na te leven en er trots op te zijn tot op de dag van heden!

In het boekje worden bijna alle oude spelen in het kort beschreven. Er komt ook een hoofdstuk in voor over het vendelzwaaien. Op blz. 65 e.v. wordt vermeld: „De Strijd is gestreden.” Het is de symbolische strijd van de vendelzwaaiër met zijn vendel tegen de ondeugd: het vendelgebed.

De schrijvers halen de woorden van Dr. P. C. de Brouwer z.g. nog aan: „Het vendel is het mooist wanneer het door kundige handen wordt gezwaaid.” Het werk van ondergetekende — „Het Vendel” — is geschreven om het vendelzwaaien te verstaan als spel en als symbool van een strijd niet voor zich zelf, maar als een worsteling óók voor zijn medebroeders in het gilde. En verder lezen we: De band met de Kerk en met de Overheid gesymboliseerd door het eerbewijs van het vendelzwaaien geeft dit zwaaien ook in deze tijd nog zin!

Alles in dit oude spel moet gezien worden met een diepe achtergrond, die ligt in de worsteling, de aanval, de verdediging en tenslotte de overwinning.

Dit ligt in het vendelgebed.

Enige oefeningen zijn daar aangehaald om te zien dat het vendelen kracht en overtuiging vereist om tot besluit van zijn oefeningen de zege te bevechten.

Het menschelijk bedrijf door apen voorgesteld, P. van der Borcht
(Rijksprentenkabinet, Amsterdam)

Het is goed dit vendelzwaaien te groeperen onder het aantal oude spelen, die veelal verdwenen zijn of zeldzaam zijn geworden. Het is een spel, als het vendel wordt gezwaaid. In het Frans heet het Jeu du drapeau en in Italië spreekt men van Giostra della bandiera.

Er wordt in het genoemde werkje ook gesproken over het schieten: „Hij heeft de papegaai geraakt,” en in een apart hoofdstuk: „Wie de vogel afschiet, is Koning” handelt het over de ongeschonden bewaard gebleven gebruiken in Noord-Brabant. Dan trekken de gilden met trom en vaandel naar de boom. Zij hebben dan de houten vogel geplaatst, versierd en wel. Zij schieten met geweren en maken ook gebruik van voetbogen. Wie de vogel afschiet, is koning en de nieuwe koning voegt zijn eigen zilveren schild toe aan het zilver van het gilde.

Op de tekening die is afgedrukt staan kruisboogschutters en schutters met de haakbus welke op de vogel schieten op de schutsboom. Achter hen staat een schietschijf voor doel-schieten.

De provincie Limburg wordt ook in dit onderwerp betrokken.

Ook mogen we even duiden op Zeeland, waar het ringrijden „met de houten lans” geschiedt. Het is inderdaad een ridderlijk spel dat ontstaan is in de middeleeuwen op de tournooien. Op een strijdperk van 100 meter lang en 20 meter breed rijdt een man te paard met een houten lans, die voorzien is van een stompe ijzeren punt, welke hij door een ring moet steken, terwijl het paard in volle galop is. De win-

naar heeft „snel als de wind de ring geplukt.”

Dit volksfeest wordt heden nog veel bedreven op de traditionele wijze. De ruiters en paarden zijn prachtig uitgedost en de banen versierd. Ook in Zeeland zijn hier en daar nog gilden bekend welke naar de vogel schieten met de hand- en voetboog. De heer Engels uit Vlissingen beijvert zich voor deze oude schutterijen. Zij plaatsen de vogel maar liefst 28 meter hoog.

Dat de sporten en spelen een stuk levensinhoud hebben is door de loop van de geschiedenis zeer zeker bevestigd en tot uitdrukking gebracht door onze kunstenaars. De wijze waarop zij ze voorstelden is buitengewoon volks en dat is het, wat ons zo interesseert: het gewone en eenvoudige in de mens.

Jan Toorians.

GILDEAKTEN VII

DE GILDEN VAN SON 2

In deze aflevering zullen we de notariële akten van Son behandelen, aangevuld met akten die geregistreerd zijn buiten Son.

Aangezien het notariële archief van Son erg onvolledig is, is ook het resultaat amper de moeite waard.

De oudste vermelding in het notarieel archief is dan ook pas van 1829 ¹⁾.

Bij een verdeling van goederen komt daar een aantekening voor van een chijs van 22½ cent aan het Sint-Catharinagilde te Son. De chijs werd geheven uit een huis op Ekkersrijt. Deze zelfde chijs komen we ook tegen op 14-3-1834 ²⁾. Verder biedt het notarieel archief ons slechts een schutsboomvermelding van 12-11-1832 ³⁾.

We stappen nu over op de archieven van andere gemeenten. Het resultaat van een dergelijk onderzoek in de buurtdorpen moeten we niet onderschatten. We kunnen hier Jolles aanhalen die op de eerste pagina van zijn inleiding zei: een onderzoek zou „wellicht eene oogst opleveren welke inhale onevenredig veel moeite kostte.” Hij heeft gelijk aangezien we voor het onderstaande resultaat zo'n 900 boeken hebben

doorgewerkt. De gegevens zijn tevoorschijn gekomen tijdens een onderzoek t.b.v. Dr. van Kimmenade te Geldrop.

Voor Son was het resultaat van dit onderzoek erg mooi, omdat de akten ouder waren dan die uit het eigen gemeentearchief.

De oudste vermelding, van 29-3-1656, gaat over een chijs van 40 stuivers aan „de gildebroeders van St. Cathelijn tot Son” ⁴⁾. Deze akte werd gevonden in het buurtdorp Sint-Oedenrode.

Eenzelfde soort chijs, nu van twee gulden en 16 stuivers, weer uit grond op Ekkersrijt vinden we geregistreerd in het archief van de stad Eindhoven; deze akte is van 10-9-1675 ⁵⁾.

Het notarieel archief bevat een gelofte aan het Sint-Catharinagilde te Son. De dekenen waren toen Hendrick Martens (van Kemnade) en Goort Wellens (zijn zwager); ⁶⁾ deze akte is van 26-9-1694.

Ook het Bossche protokol blijkt akten over Son te bevatten. Aldaar vinden we een vermelding van de St. Cathelijnenacker te Son van 12-11-1692 ⁷⁾.

De vorige keer was ik niet helemaal compleet. Het archief van Son bevat nog twee

belendingen van grond naast het St. Catharinagilde de ene van 24-5-1700⁸⁾ en de andere van 6-3-1804⁹⁾).

Verder bevat het transportregister van Son nog een transport aan „de broederschap van St. Catharina tot Son” van 7-9-1740¹⁰⁾).

BRONNEN :

- 1) N 7270 2e repertorium no. 74
- 2) N 7275 5e repertorium no. 48
- 3) N 7273 4e repertorium no. 2
- 4) Sint-Oedenrode R 116 fol. 206v - 209v vermelding op fol. 208
- 5) Eindhoven R 52 fol. 83/v
- 6) Eindhoven N 1250 : mededeling Jaap Verseput
- 7) Bosch protokol R 1682 fol. 284/285
- 8) Son R 22 fol. 92
- 9) Son R 40 fol. 45 - 48v vermelding op fol. 45
- 10) Son R 25 fol. 146v - 147v.

29-11-1975 Jean Coenen
Vendelier Sint-Jorisgilde
Zesgehuchten

'n Studie-object voor een student

In de kolommen van De Gildetrom jrg. 21, p. 63 en 64, en jrg. 22, p. 9 en 10 werd melding gemaakt van de vele teruggevonden archiefstukken van het Ridderlijk Gilde van St. Sebastiaan uit Eindhoven. Nu we weten, dat naast het genoemde gilde het Sint-Catharinagilde uit het oude stadje Eindhoven (de huidige binnenstad) eveneens beschikt over een ruim drie-een-halve eeuw oud archief van bijna jaar op jaar, zou het de moeite waard zijn deze beide archieven eens vergelijkenderwijs te bestuderen, te meer daar het een unicum is zo'n parallel aan te treffen. Men zou dan ontdekken welke overeenkomsten en welke verschillen er door de eeuwen hebben bestaan tussen deze twee oude broedersschappen. Men zou zien uit welke kringen men zijn leden haalde, wat de inkomsten en uitgaven waren, welke activiteiten aan de dag werden gelegd, hoe hun beider verhouding was tot kerkelijke en wereldlijke overheden, wat hun bezittingen waren enz. Het resultaat van zo'n studie zou tevens een waardevolle bijdrage kunnen leveren voor een latere algemene geschiedschrijving van Eindhoven.

K.V.

Winkelschuimers, stond boven een ingezonden stuk in het Eindh. Dagblad van 23-9-1975. Het was gevloeld uit de pen van onze gildevriend S. H. A. M. Zoetmulder. En al had de inhoud daarvan nu niet direct betrekking op onze gilden, toch menen we er goed aan te doen hier even de essentie ervan naar voren te halen. Het ging n.l. om minder faire praktijken door op brutale wijze personen, winkeliers en bedrijven te benaderen om giften los te krijgen voor op touw gezette festiviteiten en verenigingsavonden. Vaak worden dan van de verenigingen nog bepaalde personen aangewezen om bepaalde adressen te benaderen. Zo lopen deze zaken uit op een onsmakelijke, gedwongen liefdadigheid. Vele „schenkers” zijn deze praktijken beu. Ook is het niet juist dat men bijv. voor kleinere gildefeesten een te groot rayon

afschuimt. In het afgelopen jaar is het bijv. voorgekomen, dat de organisatoren voor een Jubileum-Kringdag O op het rekest kregen omdat echte gilde-weldoeners het beu waren in één zomer voor de vierde keer benaderd te worden voor het doen van bijdragen. Zo wordt de goodwill afgebroken die door de bestuurders van de overkoepelende organen in de loop der jaren voor de gilden werd opgebouwd. Hier dient gewezen te worden op de gave des onderscheids; uit collegialiteit dienen de gilden aan te voelen hoever men mag gaan. Afroompraktijken van de brutalen, die de halve wereld toch al hebben, dienen aan de kaak te worden gesteld; deze zaken zijn ons Brabants cultuurgoed der gilden onwaardig. Al zal het wel zijn: Wie zonder zonden is, hij werpe de eerste steen; toch is het goed dat hier eens op gewezen wordt, opdat het nageslacht hieruit later zal kunnen opmaken dat zo de vinger op een zere plek werd gelegd.

K.V.

Sint-Maartensvuur in Waalre

Wartoe een gilde-initiatief voor een heel dorp kan leiden is 8 nov. 1975 in Waalre gebleken op de enkele dagen „vervroegde” vooravond van de feestdag van Sint Maarten. Het Sint-Martinusgilde aldaar had zich met het gelijknamige buurgilde van Dommelen verstaan teneinde dit jaar een uitgestorven gewaande traditie van het Sint-Maartensvuur op die zaterdagavond te doen herleven. Dank zij ook het ijveren van de gem. Opbouwwerker de heer C. Dahmen — die inmiddels promotie naar Valkenswaard gemaakt had — is dit plan duidelijk aangeslagen. De K.P.J. Dommelen en de J.S.O. (jeugd- en jongerenclub) Waalre verleende dadelijk alle medewerking waarbij het voornemen gemaakt is, volgend jaar dit evenement in Dommelen en dan met Waalrese assistentie te herhalen.

Niet alleen dat de bestaande buurtschappen verwezenlijking van het plan bijvielen, in de diverse nieuwe woonwijken bleek het een graag gegrepen aanleiding voor de nieuwelingen de koppen bij elkaar te steken, om er een feestelijke lichtstoet voor de kinderen van te maken. Boeren die nog mangelwortels verbouwden of suikerbieten, werden belegerd door de jeugd om deze veldvruchten los te krijgen waarna ze werden uitgehold en van masker-openingen voorzien voor het licht van een brandend kaarsje. Anderen zochten het in fakkels of lampions. Op school hadden de kinderen Sint-Maartensliedjes geleerd — het hoofd der school, gildevriend Hermesen, verleende alle medewerking — en circulaires mee naar huis gekregen.

Zo bewoog zich die (gelukkig droge) zaterdagavond uit alle wijken een stoet van vele honderden kinderen met hun ouders onder het geroffel van de gildetrommen of de schetterende klanken van Harmonie Juliana naar de Markt om vandaar ter „vuurplaats”

te trekken, in overleg met Gem. Werken uitgekozen en beveiligd door de brandweer. Hoog laaiden de vlammen, hoog klonken de kinderstemmen en schalden de instrumenten van het Jachthoornkorps der Kon. Ned. Jagersvereniging als de harmonie zich even rust gunde.

Er werd geroffeld en gevendeld en de Waalrese groep kon vol trots de nieuwe kostuums tonen waarmee het die middag bij de schenker, Gildeheer H. Kraus, een show met aanbidding van een souvenir gegeven had.

Tegen het einde kwamen er uit de brand-

weerauto gamellen met warme chocolademelk die evenals de eierkoeken de wel wat koud geworden jeugd verkwikte. De ouderen hebben die warmte, nadat de kleintjes naar huis gebracht waren, nog uren lang gevonden bij een avondfeest in het voormalige Sint-Wilgefortisgesticht waarin nu een jeugdsociëteit huist. Ook burgemeester Osse en de koning der Vrienden van het Sint-Martinusgilde, drs. K. Musch toonden hun belangstelling voor dit echt Wolderse gemeenschapsgebeuren. De alles regelende hoofdman Vaessen had eer van zijn werk.

S.Z.

Federatie-Nieuws

VIERING 40-JARIG BESTAANSFEEST

In de vergadering van 6 maart j.l. werd door het Federatiebestuur besloten om het 40-jarig bestaan van de Federatie te vieren op zaterdag 28 augustus 1976.

Door de Federatie werd de organisatie van dit feest opgedragen aan het „Kwartier van Oirschot.” Een voorlopig opgesteld programma kon de goedkeuring van het Federatiebestuur verkrijgen, en ziet er als volgt uit :

A's plaats is gekozen Hilvarenbeek met zijn eeuwenoude kerk en dorpsplein, dat zihh bijzonder leent voor zo'n gebeurtenis.

Om 2 uur zal een plechtige Gi'demis worden opgedragen in de parochiekerk St. Petrus.

Na gebruik van een kop koffie zal om half 4 de herdenkingsplechtigheid gehouden worden

in de zaal van het Gemeenschapshuis „Elcerlijc.”

Tussen 5 en 6 uur zal het Federatiebestuur recipiëren op het Gemeentehuis van Hilvarenbeek.

6.15 uur Brabantse koffietafel, bij goed weer in de openlucht op het Vrijthof. Tijdens deze maaltijd zal de harmonie een concert geven en worden er vende'demonstraties gehouden.

's-Avonds om 8 uur Feestavond in de zaal „t Strumpke” aan de Tilburgseweg. Iedere Kring zal hier iets te berde brengen, hetwelk omlijst wordt met prettige muziek.

Diegenen, die belangstelling hebben voor bijwoning van dit mooie feest, kunnen bij hun gilde hierover de nodige informatie verkrijgen.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Vier Oirschotse Gilden samen 1976 jaar oud

Er zullen weinig Brabantse dorpen zijn die kunnen bogen op een even rijk gildeleven als Oirschot.

150 Jaar geleden waren er in Oirschot nog 7 gilden; heden ten dage zijn er nog altijd 4 springlevende gilden.

En omdat deze 4 gilden dit jaar samen 1976 jaar bestaan, vieren zij dat met een vrij Gildefeest op 22 augustus a.s.

Behalve het 1976-jarig bestaan viert men ook nog de volgende jubilea, n.l. :

Hoofdman Harrie van Nunen is 40 jaar lid van de overheid van Onze Lieve Vrouwe Broederschap.

Hoofdman Harrie van Zelst is 40 jaar lid van Sint Sebastiaan.

Ouderling Piet van der Hamsvoort is 60 jaar lid van Sint Joris.

Gi.de Sancta Barbara is sinds 1951 weer actief en Sint Sebastiaan bestaat 450 jaar.

Vanwege deze en nog vele andere jubilea heeft het gildefeest de naam „Jubileum Gildefeest Oirschot 1976” gekregen.

De gildebreeders uit Oirschot zijn al vanaf vorig jaar bezig met de voorbereidingen van het Jubileum Gildefeest.

Ook overwegen zij om een tentoonstelling te organiseren over de Oirschotse gilden.

Kortom, zij doen hun best om de gildebreeders uit heel Brabant goed in hun oude en mooie dorp te ontvangen.

Uw inschrijfformulier kunt U zenden naar postbus 77 in Oirschot; ook kunt U daar alle inlichtingen krijgen die U wenst.

Tot ziens in Oirschot op 22 augustus.

W.B.

Jan Abrahams Ridder in de Orde van Gregorius de Grote

Op 6 december, toch al een dag vol verrassingen, werd de heer J. Abrahams te Hilvarenbeek „vanwege zijn grote verdiensten voor de kerk en de christelijke maatschappij,” zoals het in de bul staat, geëerd met het gouden ridderkruis van de Orde van de H. Gregorius de Grote.

In zaal Concordia waren „toevallig” alle familieleden die avond aanwezig; Jan viert die dag ook zijn verjaardag. De grote verrassing kwam, toen plotseling de gehele zaal volstroomde met alle gildebroeders van St. Sebastiaan, van welk gilde de heer Abrahams Hoofdman is, gildebroeders van St. Joris uit Hilvarenbeek, vertegenwoordigers van diverse Kringbesturen en van de Federatie van Schuttersgilden in Noord-Brabant en van diverse verenigingen en instellingen, waarvan de heer Abrahams of voorzitter of bestuurslid is.

Voor de uitreiking van het ridderkruis prees pastoor C. Manders de nieuwbenoemde ridder als een „alwetend, alomtegenwoordig en ook een gul man.” Het groot organisatietalent van de feesteling werd vooral door de eerste deken van St. Sebastiaan naar voren gebracht. De Kringvoorzitter van Kwartier Oirschot, H. van

Erve, overhandigde daarna een zilveren gildeschild als dank van de deelnemers aan de gilde-bedevaart naar Rome, waarvoor de heer Abrahams zoveel tijd en moeite heeft opgebracht.

Door zoveel eerbetoon was de nieuwe ridder zichtbaar verrast („alwetend” is hij blijkbaar toch niet). In zijn dankwoord betrok hij alle aanwezigen en vond hij zelf dat hij „gewoon maar gedaan had wat hij meende dat moest gebeuren.”

Blijkbaar is de vanzelfsprekendheid, waarmee deze bescheiden en harde werker op allerlei gebieden van het culturele en maatschappelijke leven in Hilvarenbeek en omgeving werkzaam is geweest, juist datgene, waarvoor met een gouden ridderkruis toch eens officieel bedankt moet worden.

Gelukwensen kwamen binnen van Mgr. J. W. M. Bluysen, van de Heer J. D. van der Harten, Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant, van de Vereniging van Directeuren van Rabo-Banken en vele anderen.

Jan, ook namens alle gildebroeders dank voor je grote inzet en van harte proficiat!

J. Abrahams, ridder in de Orde van Gregorius, ontvangt de gelukwensen van de Kringvoorzitter van het Kwartier van Oirschot, H. van Eerve.

Hoofdman H. van Zelst van het gilde Sint Sebastiaan te Oirschot feliciteert Keizer C. van Rijen met zijn zojuist omgehangen keizersvoegels; op de achtergrond is een deel van de prijzenkast van Gilde Sint Sebastiaan te zien.

† IN MEMORIAM

Gilde
Sint Willibrordus
Wintelre

H. van de Ven

Op de dag van het Liefdadigheidsfestijn 29 juni 1975 overleed in het Sint-Elisabethziekenhuis te Tilburg na een kortstondige ziekte op de leeftijd van bijna 80 jaar, gildebroeder Hendrikus van de Ven. Hij werd met Gilde-eer en onder grote belangstelling begraven. De overledene was meer dan 50 jaar gildebroeder. Op 10 september 1973 ontving hij het Kringonderscheidingsteken. Zijn groot geloof en voorbeeldig leven typeerde hem. Van hem kunnen wij gerust zeggen dat trouw, broederschap en dienstbaarheid in zijn leven in vervulling zijn gegaan.

Gilde
Sint Sebastiaan
Hilvarenbeek

J. P. M. Meuwese

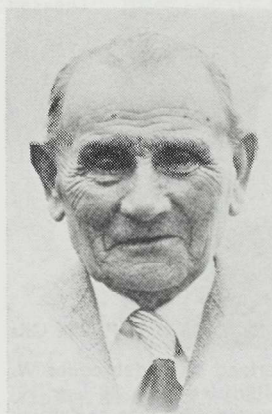
Geheel onverwacht overleed op 1 dec. 1975 de Edelachtbare heer J. P. M. Meuwese, Burgemeester van Hilvarenbeek. Hij was vele jaren Ere-hoofdman van dit gilde en droeg het gilde-wezen een warm hart toe.

Gilde
Sint Brigida
Netersel.

J. v. d. Ven

Op 29 sept. 1975 overleed J. v. d. Ven; hij was na de heropricting van dit gilde de eerste Koning.

Gilde
Sint Catharina
Moergestel

P. Wolfs

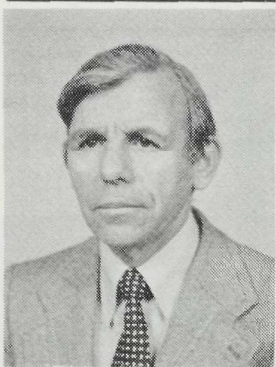
Op 8 dec. 1975 overleed de Keizer P. Wolfs op 83-jarige leeftijd. Gedurende 53 jaren was hij lid van dit gilde. In 1950 verwierf hij het koningsschap en vanaf 1962 was hij Keizer.

Gilde
Sint Barbara
Oirschot

Piet den Ouden

De gildebroeder Piet den Ouden stierf op 15 dec. 1975. Hij was een der initiatiefnemers die in 1951 dit gilde nieuw leven heeft ingeblazen. Vele jaren was hij Hoofdman.

Gilde
Sint Sebastiaan
Hoogeloon

Janus Beex

Op 18 jan. 1976 overleed de gildebroeder Janus Beex op 58-jarige leeftijd. De laatste jaren heeft hij zich zeer verdienstelijk gemaakt voor de uniformering van dit gilde.

Gilde
Sint Sebastiaan
Diessen

W. P. van Gils

Op 14 febr. 1976 overleed de gildebroeder W. P. van Gils in de leeftijd van bijna 86 jaar. Hij was 52 jaar lid van dit gilde. Hij was een trouw gildebroeder en vele jaren bestuurslid van het Kringbestuur. Hij was in het bezit van het Kringonderscheidingsteken.

Dat zij allen rusten in vrede.

Een stukje geschiedenis van St. Joris Straaten.

Historische aanduiding voor NU.

Een buurtschap van de gemeente Oirschot — Straaten, Stratem, of Straeten genaamd — heeft sedert lange tijd het prachtige gilde van St. Joris, waarvan de stichting is 1539 en de eerste aanduiding op een koningsschild 1614. Het gilde kan ouder zijn, want in het reglement staat een boete-bepaling in Philippusguldens (1496).

De oudste caert van 1539 is in het archief aanwezig en bevat een opmerkelijke mededeling in het artikel over het lidmaatschap, dat specifiek op Oirschot duidt en luidt: „de leden moeten **buijckvast** binnen de vrijheid Oirschot woonachtig zijn.”

Straten is een gehucht onder Oirschot, gelegen tussen Oirschot en Best, dat eertijds heeft behoord aan de Merode's en later aan aanverwante families.

Over de stichting staat geschreven: Voor Marcelis Walraven de stadhouder van Kempenland in naam en wegens de keizerlijke Majesteit en de hoogheid Hendrik Goijarts Schout, namens jonker Ricalth van Merode, Heer van Oirschot, verschenen ingezetenen van Oirschot „de oude scutten” om het reglement te mogen aannemen en als verplicht te aanvaarden, **wegens het ontbreken van een gildekaart, die in het ongereede was geraakt**, van een „minnelijck geselschap ende schutterije ter eeren Godts ende den heiligen Ridder Godts ende martelaer St. Joris.” Hier blijkt dat er een vroegere caert moet zijn geweest.

Enige schilden zijn zeer voornaam en daarom willen we ze in het kort bespreken, omdat deze de geschiedenis oproepen van het nieuwe wapen dat voorkomt op het paardedek voor de standaardruiter en waarin de belangrijke geslachten van Straten zijn samengevat.

Het eerste herinneringsschild van 1800:

„Erkentenis Ter Eere van de Gilde Broeders van St. Joris in Straaten, dewelke uit rige beweging opgetrokken hebben op den 15 Decr 1800 zijnde geweest, den 50ste jaarige Trouwdag van L : I : B : Baron Sweerts de Landas En Sara Van Barneveld Heere en Vrouwe van OIRSCHOT, BIJSTERVELD, VLIJMEN en ENGELLEN.”

Op dit schild staat het alliantie (dubbele) wapen van de Heer en Vrouwe Sweerts de Landas en Barneveld; het is gekroond met een bladerenkroon en wordt vastgehouden door twee duivels met horens en staart als schildhouders. Het is een prachtig gegraveerd schild in barokstijl. Het alliantiewapen vertoont (heraldisch) rechts het wapen van SWEERTS de Landas, een Brabants geslacht, met 5 horizontale punten van rood op zilver; het linkerschild is rood (vertikaal gearceerd gegraveerd) waarop een krullenkruis met op het midden een hartschild; op het hartschild staan 3 vijfpuntige sterren (2—1). Dit is de familie Barneveld — een Gorinchems geslacht.

De naam op het schild: Lodewijk Johannes Baptist Sweerts de Landas en zijn vrouw Sara van Barneveld hebben het kasteel Bijsterveld, dat tegen Straten ligt, in het bezit gehad en betrekkingen onderhouden met dit gilde.

Deze Lodewijk is geboren op 4 september 1727 en was Heer van Oirschot en Best. Eerder was een Maarten Christiaan Sweerts de Landas Heer van Oirschot en Best (geb. 19-7-1629) en Hoofdschout van Kempenland en tevens raads-lid en president van Den Bosch. Hij stierf 24 juni 1704.

Een andere: Carel Hendrik Jacob Sweerts de Landas, kanunnik, was drost en houtvester te Oirschot en Best; hij is geboren 29 mei 1720. Een zoon van hem is een Lodewijk Sweerts de Landas, geboren 15 oktober 1767 te Oirschot; hij stierf te Nijmegen op 8 juni 1831.

Zo zagen we de familie Sweerts en Barneveld in Oirschot, Bijsterveld en Straten.

Het schild van 1894:

„Erkenntenis op den 28 Mei 1894 om den Heer van Ferrier Heer van Oirschot en Best te verwe'komen"

Jolles schrijft hiervan: 2 wapens, 2 + 1 hoefijzer en 2 + 1 roos Dit roept enige moeilijkheden op wat betreft de roosjes.

De heren van Ferrier waren bezitters van Bijsterveld hetgeen in de hoefijzers tot uitdrukking komt.

Het wapen van Bois de Ferrières plm. 1823 (Tiel) is wel zeer samengesteld. Er komen 3 hoefijzers voor op 2 van de 12 kwartieren n.l. 6 en 10 en ook weer de puntige rand, maar hier horizontaal, op twee kwartieren n.l. 3 en 7; achter de hoefijzers staan 4 + 3 boompjes getekend met wortel. Dit laatste is zeer zeker bedoeld als hermelijn schildachtergrond.

Op dit schild staat ook tweemaal op kwartier 5 en 12 een keper met 2 + 1 roos. De afbeelding keper met 3 rozen komt voor op een wapen van Sweerts in Vlaanderen: het is op zilver een rode keper met 2 en 1 klaverblad van groen.

De gegraveerde „roosjes" (Jolles) kunnen zowel „boompjes" als „klaverbladen" of zelf hermelijn zijn. Rietstap tekent achter de hoefijzers dus hermelijn; het is echter heel moeilijk te verklaren daar het heel klein is getekend. Enfin we zien er weer Sweerts de Landas op voorkomen met de Ferrier's. Ferrier of Forez is bekend als wapen van blauw met 3 hoefijzers (2+1) van zilver. Ook komen andere kleuren voor maar de hoefijzers blijven.

Over het klaverblad het volgende:

De Familie Bijsterveld in Nijmegen heeft een zilveren kruis op een blauw veld, met in elke kwartier een klaverblad.

Het schild van 1903: „Ter herinnering (wapen met devies) door Douairière/Turing van Ferrier/ Kasteel Bijsterveld/ 19 2/6 03." Hierop komt de naam Bijsterveld, als kasteelgoed, voor. Het wapen van Turing de Ferrier is op goud 3 zwarte hoefijzers (2+1); het schild is rood omrand.

Op het gildeschild staat het devies: „DELI-

CETIA DITAT" op een wimpel onder het wapen. Dit devies is heel klein gegraveerd en onduidelijk. Het kan betekenen: genot of blijdschap of verfijning verrijkt.

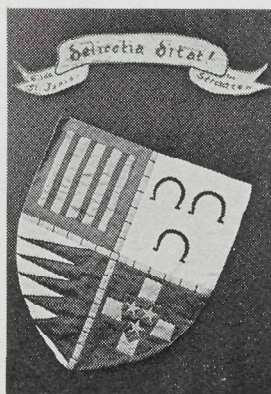
Deze spreuk kunnen we in verband brengen met de twee schildhouders van de Bijstervelders, die we ook weer, evenals bij de Sweerts de Landas (schild 1800), terug zien als gehoornde duivels. Momenteel zijn zij nog te zien op een wandk'eed dat hangt in de vestibul van het kasteel — momenteel klooster „Cenakel" — Bijsterveld. Het linkerwapen van het alliantie wapen is Sweerts de Landas, het rechter Landas Sig. de Chin; beide vast gehouden door de duivels.

Dit geslacht zou mogelijk een familie kunnen zijn geweest die van feesten heeft gehouden of van uithoudigheid. Dit als tegenhangar voor de sagen die in en om het kasteel Bijsterveld de ronde hebben gedaan. De bewoners hebben in angst en schrik op het landgoed geleefd en hebben dit waarschijnlijk goed weten te praten met feestelijkheid of genot dat tot uitdrukking is gekomen in de duiveltjes, en om de ellende te verdoezelen (?).

Even nog een Frederik Hendrik Sweerts de Landas, geboren in Den Bosch op 5 juli 1677 en overleden op 7 mei 1743. Hij is getrouwd met Margeretha van RAESVELD. Deze Frederik is Heer geweest van BAARSCHOT bij Vessem, dus ook weer een Heer in Oirschotse contreien.

Welnu het gilde van St. Joris van Straten is door Oirschotse Heren opgericht, Merode, en heeft medewerking gehad van de Sweerts de Landas, Ferriers, en Bijsterveldes welke het landgoed Bijsterveld hebben bezeten tussen Oirschot, Straten en Best.

Dit is de aanleiding geweest om een nieuw wapenschild te laten maken voor het paardekkeed, dat de gildebroeders aanspreekt en de hele geschiedenis ineens wil vertellen.

Op het schild op het kleed staat nu:

in kwartier 1: **De Merode**

(4 rode palen op goud, schild omzoomd met blauwe schulprand; plm. 1600).

in kwartier 2: **Ferrier**

(op zilver drie (2+1) zwarte hoefijzers; het

devies van deze familie is gebruikt als kreet boven het nieuwe wapen).

in kwartier 3 : **Sweerts de Landas**

(en wel Lod. J. B. Heer van Oirschot en Best ; op zilver 5 punten van rood).

in kwartier 4 : **Barneveld**

(Sara v. Barneveld echtgenote van Lod. J. B. Sw. de L.)

(een verkort kruis van goud op rood veld, daaroverheen een hartschild met 3 vijfpuntige gouden sterren op blauw).

De vier kwartieren zijn gescheiden door een smal gouden onderbroken kruis.

Dit wapen komt op zijn punt achter op de twee zijden van het paardedek. Op de voorzijde van het dek, langs de hals van het paard is een

rond embleem gemaakt met een zilveren Sint-Joriskruis op een rood veld. Op het kruis staan een kruisboog en hellebaard gekruisd, daarboven drie pijlen. Om het geheel is een rand waarop staat : Gilde St. Joris Straten - Oirschot.

De „kreet” welke boven het wapen staat moge als lijfspreuk voor de gildebroeders gelden. We weten echter niet of de tekst juist is, maar wel dat de woorden zó op het gildeschild staan.

Als dan de „blijheid uitstraalt” vanuit Bijsterveld en Straten dan is dat zeker de blijheid van de gildebroeders.

Jan Toorians.

LOONOPZAND, december 1975.

Gilde Sint Jan Leenderstrijp

Op de jaarvergadering van 20 januari zijn de laatste jubilarissen gehuldigd die 40 jaar dit gilde hebben gediend. Zij waren medeoprichters van dit gilde in 1935. Vorig jaar tijdens de teeravond zijn er ook gehuldigd. Die jubilarissen, welke om gezondheidsredenen niet aanwezig konden zijn, zijn persoonlijk benaderd.

De jubilarissen waren : Jac. Bos, Joh. van Dijk, Arn. v. Dijk, Joh. Hulsen, Anton Hulsen, L. v. Asten, P. J. v. d. Palen, Jos Engelen, Jos Bax, Fr. Hulsen en Joh. Bax.

Op 28 jan. 1976 werd hulde gebracht aan de gildebroeder Jac. Bos bij gelegenheid van diens 90-ste verjaardag.

Feest bij H. Sacramentsgilde van Bergeijk

Op zaterdag 25 oktober 1975 was het jaarlijkse teerdag van het Heilig-Sacramentsgilde van Bergeijk. Bovendien werd op deze dag het feit gevierd dat 4 broers 40 jaar bij het gilde waren. Het waren de broers Jan, Janus, Frans en Dorus Daris.

De dag werd geopend met prijsschieten waarbij de boom bevrijd werd door burgemeester Schaepman van Bergeijk en pastoor van den Sande. 's-Avonds werden de jubilarissen door het gilde thuis afgehaald, waarna men op het gemeentehuis werd ontvangen door o.a. B & W en het dagelijks Bestuur van Kring Kempenland. Tot ieders verbazing werden 3 gildebroe-

ders onderscheiden met de koninklijke eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau in zilver en aan een werd de onderscheiding van Kring Kempenland uitgereikt. Na enkele toespraken werden er aan het gilde een aantal foto's en een prachtig schild uitgereikt waarna buiten de eed van trouw werd afgelegd. Voor het gildehuis vendelden de vendeliers van het Sint-Annagilde van Riethoven, waarna binnen de feestavond werd voortgezet met een koffietafel en teeravond.

Het was een erg geslaagde dag voor het pas herleefde Heilig-Sacramentsgilde.

G. Daris

Sint-Catharinagilde Tongelre vierde zijn Patronesfeest

Traditiegetrouw vierde het gilde ook dit jaar weer zijn patronesfeest op 25 november j.l.; dit jaar had het gilde 3 jubilarissen n.l. P. Hendrickx 65, A. Bakermans 40 en K. Jakobs 25 jaar lid van ons gilde.

Op zondag 23 november werd P. Hendrickx gehuldigd in het verzorgingstehuis „De Weerde,” daar zijn vrouw daar verblijft en deze zodoende ook in de feestvreugde betrokken werd.

Onder aanwezigheid van de burgemeester van Luyksgestel, waar het echtpaar de laatste jaren verblijft, een deputatie van het Sint-Martinusgilde Luyksgestel en de heer Fr. Royers namens de Eindhovense gilden, werden P. Hendrickx diverse cadeaus overhandigd waaronder een schilderij van ons schuttershuisje dat mede door zijn initiatief tot stand is gekomen.

Op dinsdag 25 november trok het Catharinagilde met nieuwe zilvervesten uitgerust naar de Martinuskerk voor de eucharistieviering. Na de gebruikelijke vendelhulde aan het geestelijk gezag en de omtrek rond „t Hofke” lieten de gildebroeders en genodigden zich de koffietafel goed smaken. Op het programma stond verder het huldigen van de andere jubilarissen. Doch ook hier werd roet in het eten gestrooid, doordat onze oud-tamboer A. Bakermans wegens ziekte niet aanwezig kon zijn. Regerend Deken P. v. d. Wiel sr. stak de overgebleven jubilaris Karel Jakobs veel pluimen op de hoed, omdat hij de afgelopen 25 jaar op een zo voortreffelijke manier als waardig gildebroeder ons gilde gediend heeft en benoemde hem dan ook tot vierde zilverdrager. Hierna werd hem het nieuwe zilvervest omgehangen. Ook de heer Fr. Royers gaf weer akte de présence namens de Eindhovense gilden.

Na het huldigen werden 2 nieuwe leden gebond en duurde het feest verder de gehele dag voort tot in de kleine uurtjes.

Het Sint-Catharinagilde kan weer op een geslaagde teerdag terug zien.

Op het feest werd aan de leden een goed verzorgd programmaboekje aangeboden: de uitvoerige informatie over verleden en heden zal de belangstelling voor het eigen gilde zeker vergroten. Een prijzenswaardig initiatief!

Rechts (in stofjas) de heer P. Hendrickx bij het bevestigen van de koningsvogel in 1962

Frans Leijten eregildebroeder van het Sint-Jorisgilde te Hapert

Op zaterdag 13 december 1975 trok het Sint-Jorisgilde met wapperende vaandels en slaande trommen op naar het woonhuis van de 79-jarige gildebroeder Frans Leijten, om deze te huldigen bij zijn benoeming tot eregildebroeder van het Sint-Jorisgilde.

Na de ruim 52 jaren dat de Heer Leijten lid was van het gilde, was deze benoeming toch wel de welverdiende pluim op zijn hoed voor zijn goede inzet voor het gilde.

De belangstelling was dan ook enorm. Nadat aan zijn woonhuis de vendelgroet was gebracht, trok men op naar het gildehuis, vergezeld van de jubilaris en zijn kinderen, waar hem een warm onthaal werd bereid.

In het gildehuis waren reeds aanwezig Burgemeester Wouters, de Heren van der Voort, Horsting, en van Hooff namens Kring Kempenland, en de Heer Huibers van het Gilde Sint Lucia uit Steensel.

De ceremonie werd begonnen met het voorlezen van de Akte van Aantekening uit het gildeboek, waarna Hoofdman van Olmen de Heer Leijten het zilveren herinneringsschildje opspeldde, dat hem door het gilde was aangeboden.

Er werden door de aanwezige genodigden nog felicitaties uitgesproken, terwijl men het gilde veel succes toewenste in de toekomstige tijd, nu het thans een opbloei doormaakt.

Hoofdman van Olmen heeft de pasbenoemde Eregildebroeder Frans Leijten het zilveren herinneringsschildje opgespeld.

† IN MEMORIAM

Gildebroeder Harrie van Hoppe ten grave gedragen.

Alhoewel wij wisten dat zijn gezondheid te wensen overliet kwam het bericht van zijn overlijden toch zeer onverwacht.

Op zijn vakantie-verblijf „Tenerife" waar hij samen met zijn vrouw versterking zocht overleed Harrie in de leeftijd van 65 jaar op 11 februari 1976.

Dat Harrie ook ver van huis, in vreemde landen zich zeer met het gilde verbonden voelde blijkt

uit het feit dat hij nog slechts enkele dagen voor zijn verscheiden in een schrijven aan het Sint-Jorisgilde de hartelijke groeten aan de gildebroeders en zusters liet overbrengen.

**Sint-Jorisgilde
Reusel**

Harrie van Hoppe

In 1947 trad Harrie toe als lid van het gilde en kenmerkte hij zich als een gildebroeder met de ware gilde-geest door zijn idealistische inzet in het belang van het gilde.

Tweemaal behaalde Harrie de koningstitel en in 1958 werd hij gekozen tot hoofdman van het gilde.

In 1970 ontving hij wegens zijn vele verdiensten voor het gilde de hoogste plaatselijke gildeonderscheiding: de „Ridderorde van St. Joris." Eveneens in dat zelfde jaar werd Harrie gekozen tot Raadsheer van Kring Kempenland „distrikt West."

In 1972, bij gelegenheid van zijn 25-jarig lidmaatschap, werd hij onderscheiden met het Ere-zilver van Kring Kempenland.

In aanwezigheid van zeer vele gildebroeders en gildevrienden van de Noordbrabantse Federatie werd Harrie op donderdag 19 februari 1976 door zijn gildebroeders naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Namens het bestuur van Kring Kempenland sprek secretaris van der Voort een woord van afscheid en vertolkte de gevoelens van de aanwezige gildebreeders.

Moge het Mevrouw van Hoppe en kinderen tot

steun zijn dat zijn nagedachtenis door de gildebreeders in hoge ere zal worden gehouden.

Dat hij ruste in vrede.

J. G. W. van Gompel, secretaris.

† IN MEMORIAM

Sint-Jorisgilde Reusel

Op 28 november 1975 overleed op 83-jarige leeftijd gildebredader Adrianus van Dooren.

Ruim 52 jaar heeft Janus het Sint-Jorisgilde gediend; nooit werd tevergeefs een beroep op hem gedaan.

Bij zijn 40-jarig lidmaatschap van het gilde werd hij koninklijk onderscheiden voor zijn vele verdiensten, in en buiten het gilde.

Ook het Ere-zilver van Kring Kempenland is hem ten deel gevallen, en bij zijn gouden jubileum als gildebredader ontving hij de hoogste plaatselijke gilde-onderscheiding, de „Ridderorde van St. Joris.”

Op dinsdag 2 december 1975 werd Janus met gilde-eer begraven.

Zijn nagedachtenis zal door de gildebreeders in hoge ere worden gehouden.

Dat hij ruste in vrede.

J. G. W. van Gompel, secretaris

Adrianus
van Dooren

Nieuws uit Maasland

Jaarvergadering te Nieuwkuijk op 12 december

De voorzitter bracht dank aan de organisatie van de kringdag te Elshout op 25 maart l.l. Hierna werden de overleden gildebreeders van het afgelopen jaar herdacht. In zijn inleiding duidde dr. Luijckx even op de gijzelingszaak te Wister en zei dat de huidige wereld behoefte heeft aan vriendschap en eensgezindheid. Dit kan zo mooi in het gildewezen tot uiting worden gebracht. Er is een mentaliteitsverandering gaande in onze wereld, maar ook in de gilden. Tracht trouw te blijven aan de gildegedachte en Maasland.

De notulen van secretaris en penningmeester werden voor accoord aangenomen.

De wens van het kringbestuur, om de viering van het 40-jarig bestaan van Maasland eenvoudig te herdenken is goed verlopen; het feest is gekoppeld aan de kringdag te Elshout.

In het bestuur zijn herkozen de heren Adams en Van Balkom.

Voorgesteld wordt om een huishoudelijk reglement en Statuten voor Maasland te maken. Dhr. Van Lammeren krijgt hiervoor de opdracht

met Van Hulten en Toorians. In de voorjaarsvergadering moet dat worden voorgelegd ter goedkeuring.

De verslagen van vendel-, trom-, schiet- en standaardrijderscommissie werden voorgelezen en goedgekeurd.

Reserveschilden voor wedstrijden worden niet meer door de kringkas betaald; ook vervalt de aanzet van f 10,— per gilde voor het te houden gilde-kringfeest.

Nieuwe kringdag is op 15 augustus 1976 te Berkel bij St. Hubertus. De contributie wordt nu 30 gulden per gilde.

Vorstenbosch wil verandering in het tromreglement. Dhr. de Visser vraagt meer aandacht voor de gildetrom. Ook dit wordt in het tromreglement opgenomen. In het vendelreglement wordt de „jeugd” opgenomen.

Verder was er een terugblik op Rome en zeker niet te vergeten op Cori. Deze reis heeft voor velen toch wel wat betekend.

De vergadering was erg vruchtbaar!

Deken-schrijver J. T.

VUGHT. Het **Sint-Catharinagilde** heeft op 29 november zijn jaarfeest gehouden. Dit was een feest waarbij is gebleken dat deze oude instelling een nieuwe bloei beleeft. Twee jeugdleden werden geïnstalleerd, R. v. d. Braak en A. v. Hemert, als vendeliertjes. Gildebroeders R. v. Kuijk en B. Kluijtmans werden als jonge deken benoemd, terwijl M. v. d. Sande en M. v. Berkel oude deken werden. De gildemis werd bijgewoond door het zuster-gilde van Vught en samen trokken ze die dag verder op.

Later is besloten deel te nemen aan het ter bedevaart trekken van het gilde naar de St. Jan in Den Bosch in de meimaand.

Th. v. d. Broek en Eric de Laat werden als gildebroeder aangenomen; de laatste is jeugdvendelier.

HERPT. Op 24 november heeft **St. Catharina** onderling geschoten. 1. werd L. Kouwenberg, 2. J. Beart en 3. C. v. Mierlo.

Op 15 februari eveneens te Sambeek: 1. J. Beart, 2. L. Kouwenberg en C. de Kort.

De statiedag was op 29 november. In de middag werd een vergadering gehouden waarin het 250-jarig bestaan van het gilde werd besproken. Men wil een klein gildefeest houden in „beperkte” kring op zaterdag 5 juni en op 6 juni een nationaal schietconcours. 's-Avonds werd een gildemis opgedragen, waarna men het er eens goed van genomen heeft.

Op 8 december is bij **St. Catharina** overleden de heer C. J. de Kort op 60-jarige leeftijd. Hij

C. J. de Kort

was ruim 40 jaar lid van het gilde en had destijds daarvoor het gouden schild ontvangen. Een goed gildebroeder is dit gilde ontvallen. Hij ruste in vrede.

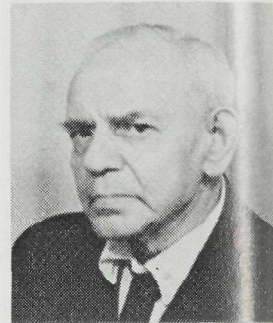
Het gilde is thans vrij sober uitgerust met sjerp en speldje, maar met het feest op 5 juni wil het trachten wat meer uitgedost naar voren te treden. Het is de bedoeling dat dan een klein feest met bevriende gilden die dag op luistert met vendelen, optocht en schieten.

's-Avonds wordt dan in zijn lokaal een receptie gehouden. Op de schietdag 6 juni nemen 40 schutterijen aan de wedstrijden deel. Ja, **St. Catharina** weet van wanten, als het om geveerschieten gaat!

UDENHOUT. Bij **St. Antonius en Sebastiaan** is gildebroeder Bart Rijkers op 20 november

gehuiligd met zijn 45-jarig huwelijksfeest.

De Heer en Mevrouw Rijkers-de Pelder zijn momenteel nog goed gezond. Bart is nu 77 jaar en is een der oprichters van de schutterij „Weerbaarheid” in 1926, welke ontstond uit de Burgerwacht.

Bart Rijkers

Later heeft Bart medegewerkt om de steeds teruglopende schutterij in te passen bij het gilde van **St. Antonius en Sebastiaan**.

Door toedoen van hem en de heren J. v. d. Voort, C. Heerkens en Th. van Osch is dat gelukt in 1963. In het gilde, dat toen ook kwijnen was en in de schutterij is toen Jac Schoonus de Hoofdman geworden van het huidige gilde dat een goede naam in de Udenhoutse gemeenschap heeft. De heer Rijkers ontving hier het zilveren schild als „ouderling” van het gilde.

Op 24 januari een geweldige statiedag bij **St. Antonius en Sebastiaan**. Na de gildemis (door em.-pastoor Prinsen opgedragen) trok men naar Huize Felix en Bejaardenhuis De Eike'laan om vervolgens in het gildelokaal de boerenmik met zult te gebruiken. Hier werd gildebroeder Bert Hoogedoorn gehuuldigd wegens zijn bijzonder goede zorg voor de gildeattributen; hij werd „schatbewaarder,” en hem werd door hoofdman Schoonus het schild opgespeld.

OISTERWIJK. Bij **St. Sebastiaan** overleed de echtgenote van de heer Jac Massuger, oud-Hoofdman van dat gilde. Mevr. M. Massuger-Bekkers werd 77 jaar. We vermelden dit omdat Jacques Massuger zo ontzettend veel voor zijn gilde heeft gedaan en omdat de kinderen van dit gezin bijna alle in het gilde zijn opgenomen. **St. Sebastiaan** is een waar familie-gilde.

HELVOIRT. Bij **St. Joris** overleed gildebroeder Michael Jos de Bresser op 67-jarige leeftijd. De Bresser was 34 jaar lid van dit gilde, was van 1946 tot 1960 tamboer en van 1960 tot en met 1962 koning van **St. Joris**. Dit laatste was zijn trots als gildebroeder. Hij ruste in vrede.

BESOIJEN. Bij **St. Crispijn en Crispinianus** werd op 12 januari de z.g. „verloren maandag” of Koppermaandag gehouden. Dat is een zeer oude traditie in het schoenmakersleven van de Langstraat. De eerste maandag na Driekoningen zet dit gilde de bloemetjes buiten, ook al vriest het steen-dik, want dan kan er gefeest worden.

NIEUWKUIJK. Pater J. Schuurmans, assistent in de parochie van Nieuwkuijk, werd gehuldigd door het **Sint-Jorisgilde** op 25 januari met zijn 12½-jarig priesterjubiläum.

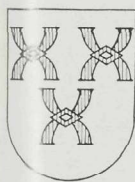
BAARDWIJK. Het **Sint-Ambrosiusgilde** heeft op 13 januari op zijn statiedag twee jubilarissen gehuldigd. Hoofdman Henk Pullens kon Cees de Jong, staande deken, en Johan Baaijens, tweede Hoofdman, schilden opspelden bij hun jubiléum als 50 jaar gildebroeder. De dames werden hartelijk in een bloemenhulde erbij betrokken. Tevens waren op deze bijeenkomst vele familieleden van de gildebroeders aanwezig. Een echt familiegebeuren. De Hoofdman zei — en dat meende hij van harte — „de ouderen kunnen we niet missen. In het gilde moet het blijven zoals het was en zo moet het worden in de toekomst.” Beide jubilarissen zijn ook koning geweest. Voor het eerst mochten aan de feestdis ook de dames aanzitten. Dit is een vernieuwing voor het gilde. Bertus Kleijberg vervaardigde zes nieuwe zwaaijendels. Zij werden in de gildemis 's-morgens door gildeheer, pastoor Vos, gezegend. De vendels zijn het produkt van de oud-papier-

inzameling. Het zijn echter „juweeltjes” van vendels. Gildebroeder Jef Hesselbert werd als Nar aan de koning toegevoegd. Dat hij poetsen kan blijkt uit de opbrengst in de kas!

LOONOPZAND. Bij **St. Ambrosius** werd op 1 november 1975 de zoon van gildebroeder Schapers gedoopt. Gérard werd in het bijzijn van vele gildebroeders met attributen gedoopt in de kerk van de Heikant te Tilburg. Na de doop een kleine optocht naar het huis van de dopeling door het nieuwe deel van Tilburg. Wij gunnen deze plechtigheid graag aan onze jonge gildebroeders, omdat dit een mooie katholieke zaak is die met 't gilde gevierd kan worden. Het moedigt de jonge leden aan en het kost zo weinig moeite iets voor de leden en families te doen om tradities binnen het gilde te handhaven of te herwinnen. Dit is de gedachtegang van het bestuur van dit gilde.

Jan Toorians, deken-schrijver
Kring MAASLAND.

LOONOPZAND, 1 maart 1976.

Nieuws uit Peelland

Hoogtijdagen Sint-Antoniusgilde Gemert

Het Gemertse Sint-Antoniusgilde viert zijn hoogtijdagen altijd in de maand januari, de maand van Sint Antonius.

Dit jaar deed het dat met des te meer luister, omdat de eigenlijke feestdag op een zaterdag viel en de voorzitter Antoon Jaspers de leeftijd der sterken — 65 jaar — bereikte.

Uitgenodigd op het ontbijt — zoals een kapitein doet tijdens de optrekdag — werd de jubilaris daarna naar de kerk van Sint Antonius Abt in Mortel begeleid voor een gildemis op te dragen door pastoor Visser.

Na de H. Mis hield deze een korte toespraak, waarbij hij zijn blijheid uitsprak voor deze eerste gildemis in zijn parochiekerk. Na zijn felicitatie aan voorzitter Jaspers klaterde een applaus op.

Voor Café v. d. Ven bracht het gilde een vendelgroet aan de jubilaris onder aanbidding van een herinneringsbord door Koning Peter Lindner. Daarna kwamen velen Toon Jaspers feliciteren w.o. zijn zangkoor van de Gemertse St. Jan, Harmonie Excelsior, waarvan hij voorzitter, en burgemeester en wethouders van de gemeente Gemert, waarvan hij ere-burger is.

Zaterdag 24 januari vierde het gilde de optrekdag. Al vroeg present aan de koffietafel bij Kapitein Jan van den Berg in Esdonk, was men al om half tien bij de luitenant Sjaak Huijbers, die zijn zilveren jubiléum vierde als gildebroe-

der en nog vóór de gildemis in de Sint-Janskerk werd een vendelgroet aangeboden.

Tijdens de gildemis las de nieuwe deken Peter Brouwers het epistel voor en koningin Carla Lindner het evangelie. De voorbeden werden gelezen door de gildekoning Peter Lindner, terwijl de jubilaris Sjaak Huijbers door deken van Oort werd uitgenodigd om met hem onder twee gedaanten te communiceren. Na de Mis werd de eed van trouw aan het kerkelijk gezag hernieuwd, gevolgd door de traditionele vendelgroet aan de parochiegeestelijkheid en aan burgemeester Hein M. A. C. de Wit.

Hij feliciteerde gilde en jubilaris en betaalde het jaarlijkse stipendium van f 25,— uit aan de beide tamboers.

Tijdens een druk bezochte besloten vergadering in het gildehuis Hotel de Keizer werd aan luitenant Sjaak Huijbers, penningmeester van kring Peelland en bestuurslid van de Federatie, veel lof toegezwaaid voor zijn trouw aan het gilde, krachtens een lange familietraditie, maar waarbij zijn broer hem eerde als middelpunt van de familie, waarop men nooit een vergeefs beroep deed.

Voorzitter Jaspers spelde hem een zilveren schild op als herinnering en zijn oude moeder — 86 jaar — bood hem namens de familie een tinnen bord aan met de afbeelding van Sint Antonius.

De jubilerende luitenant schonk aan het gilde een hoofdmansstaf, die hij zelf mag gebruiken als hij krachtens opdracht van de kapitein het gilde over straat leidt.

Harrie van Zoggel uit Mortel werd gekozen tot

nieuwe deken van het gilde.

Een tamboer werd uitgezonden om het goede nieuws te melden en de nodige voorbereidingen te treffen.

Na aankomst van het gilde werd de nieuwe deken — wiens huis inmiddels was versierd met veel groen — door meisjes uit de buurt bekleed met de groene hoed en de Goudse pijp, waarop afgaande deken Harrie van den Elsen hem het dekenschild omhing, waarna het gilde de eer bewees.

Toen begon een koude en lange tocht naar het gildehuis. Gedurende 3700 meter voettocht moest het gilde 40 maal halt houden om de traditionele drankjes van de bewoners langs de route aan te nemen en te gebruiken. Tweeënehalf uur had het gilde nodig om de afstand te overbruggen. In 1916 waren er nog 52 stops. Begrijpelijk was het daarom, dat de maaltijd in het gildehuis goed smaakte.

Vanwege de deken en de jubilaris was er een stemmige feestavond, waarop velen beiden kwamen feliciteren, waaronder natuurlijk het zuster-gilde van Sint Joris.

Gilde St. Antonius Abt Lierop huldigde een gildebroeder wegens 75-jarig lidmaatschap

Op 10 jan. 1976 vond te Lierop in het bejaardenhuis een unieke huldiging plaats vanwege het 75-jarig lidmaatschap van broeder Nardus van de Ven.

Begonnen werd met een gildemis in de kapel van het huis, opgedragen door het erelid. Zeer-eerw. Heer P. v. d. Velden, welke als motief aanhield het thema „Trouw.”

„Trouw aan Kerk en Vaderland en in dit geval trouw aan het gilde,” aldus preees hij broeder v. d. Ven als voorbeeld.

Hierna trok men onder tromgeroef naar de recreatiezaal van het huis, alwaar de huldiging plaats vond door de voorzitter van het gilde, door hem te benoemen tot erelid; als stoffelijk blijk werd het zilveren echild van het gilde aangeboden, hetwelk hem door zijn echtgenote werd opgespeld.

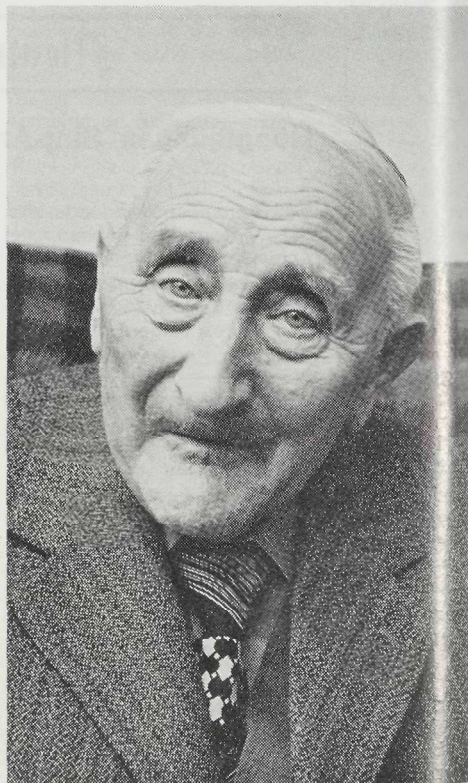
Vervolgens sprak de kringvoorzitter nog woorden van felicitatie aan de jubilaris, zijn kinderen en talrijke kleinkinderen.

Zeer vele afgevaardigden uit het gildewezen en plaatselijke verenigingen gaven ook acte de présence op de hem aangeboden receptie, terwijl ook de medebewoners van het bejaardenhuis nog een fijne middag hadden.

Ter verhoging van de feestelijke stemming bracht Fanfare St. Willibrordus een klinkende serenade, terwijl door hun voorzitter op humoristische wijze woorden van gelukwens werden uitgesproken.

Om niet met de regels van het huis in conflict te komen, bedankte de voorzitter om ong. 6 uur iedereen die zijn belangstelling had getoond tijdens deze receptie voor de eer, hun jubilerende gildebroeder bewezen.

Een speciaal dankwoord werd gebracht aan de directie van het bejaardenhuis, vooral aan directrice Zr. v. d. Laar en haar medewerksters, voor de genoten gastvrijheid.

Nardus van de Ven

St. Antonius Abt kan op een schone huldiging van een van zijn gildebroeders terugzien.

Secretaris Gilde St. Antonius Abt.

Een huwelijk in gildesfeer te Mill

Op Willibrordusdag 1975 huwde gildebroeder Cor Slegers van het Sint-Willibrordusgilde Vlierden met Jo de Vries uit Mill.

Het gehele gilde trok dan ook in de vroege morgen naar Mill om het bruidspaar naar de kerk te begeleiden.

Nadat het bruidspaar afgehaald was, werd in de Sint-Willibrorduskerk om half elf de plechtige H. Mis opgedragen.

Als getuigen van het gilde traden de hoofdmannen en de koning op.

Voor de kerk werd de vendelgroet aan het

bruidspaar en familie gebracht.

Hierna ging men naar café De Stoof waar hoofdman W. Meulendijks namens het gilde een lamp aanbood en de gildebroeders het bruidspaar konden feliciteren. Kringvoorzitter A. Niessen sprak namens de Peellandse gilden en wenste het bruidspaar veel geluk.

Een goed verzorgd ontbijt werd de gasten aangeboden en men bleef nog enige tijd gezellig samen.

's-Avonds waren de gildebroeders en hun dames weer in Mill om daar de avond gezellig door te brengen.

Het bruidspaar Slegers-de Vries neemt de Vendelgroet in ontvangst van het Sint-Willibrordusgilde Vlierden.

Foto Studio Hans Hermesen Mill

ZILVEREN GILDEBROEDERS IN LIEROP

Vrijdagavond 28 november 1975 vond in Lierop de huldiging plaats van twee jubilarissen.

Marinus Hurkmans is 25 jaar voorzitter van het O.L. Vrouwe Gilde der Zeven Weeën te Lierop en Harry Maas was evenveel jaren Secretaris van dat Gilde.

Vanzelfsprekend ging dit feest in Lierop niet in stilte voorbij.

Als eerste spreker was het Kringvoorzitter Alphons Niessen uit Helmond die zijn Ere-Bestuurslid van de Kring, Marinus Hurkmans, feliciteerde met zijn 25 jaar voorzitterschap en Harry Maas feliciteerde met evenveel jaar nauwgezet werk als secretaris.

Namens het Kringbestuur wenste de spreker hen nog een lange en succesvolle toekomst

toe als bestuurderen van het gilde.

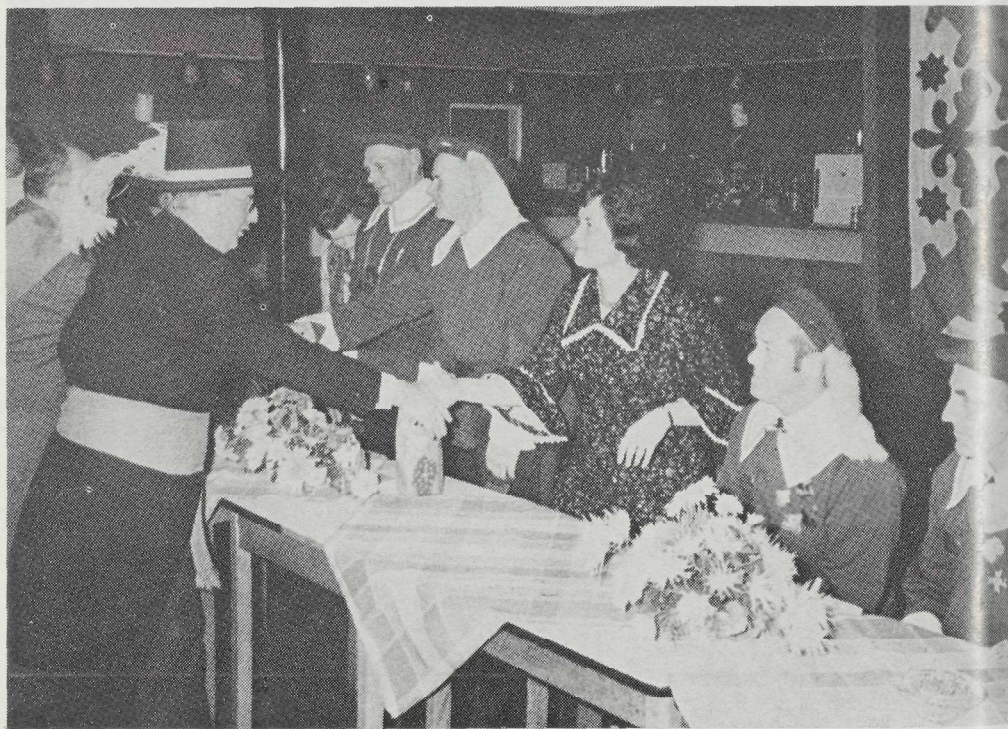
Hierop volgde een stroom van gildebroeders en Lieroppenaren die hun felicitaties uitspraken.

Het Sint-Antoniusgilde van Lierop bracht in de zaal de vendelgroet aan beide jubilarissen.

Het zangkoor A Capella bracht een ovatie aan de beide jubilarissen met een zeer toepasselijk lied over de levensloop van beiden.

De fanfare uit Lierop bracht een klinkende serenade.

Tot slot sprak P. v. d. Ven een slotwoord tot beide jubilarissen en huldigde hen voor hun trouwe broederschap aan het gilde en hoopte dat zij nog lange jaren het gilde konden blijven dienen.

Het Kringbestuur feliciteert beide jubilarissen, familie en het bestuur van het Gilde van O.L. Vrouw der Zeven Weeën.

Foto persbureau Pierre Meulenhof Helmond.